

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Etelä-Karjalan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Alueella toimivista pk-yrityksistä hieman alle puolet (48 %) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja kuusi prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana paremmat. Koko maassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana lähes samalla tasolla kuin edellisen kyselyn aikaan.

Koko maan ja Etelä-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon ja investointien arvon osalta suhdannenäkymät Etelä-Karjalan pk-yritysten keskuudessa ovat paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Tuotekehityspanostusten, viennin arvon ja yrityksen vakavaraisuuden osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat puolestaan heikommät kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Karjalassa nyt paremmat kuin syksyllä 2004.

Etelä-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne, yleinen suhdanne-/maailmantilanne ja resurssitekiäjät. Alueen pk-yritykset eivät pidä kilpailutilanteeseen liittyvistä tekijöistä kireää kilpailutilannetta niin suurena kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 8 prosentilla Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on pahimpana esteenä 7 prosentille ja rahoituksen hinta 2 prosentille alueen pk-yrityksistä. Yksikään alueen pk-yritys ei koe rahoituksen saatavuutta kehittämisen esteenä.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Etelä-Karjalan pk-yritykset 12,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin sekä rakennuksiin. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna alueen yritykset aikovat investoida enemmän rakennuksiin, atk-ylläpitokustannuksiin sekä henkilöstön koulutukseen. Muualla maassa aiotaan investoida Etelä-Karjalan pk-yrityksiä enemmän koneisiin ja laitteisiin, mainontaan ja markkinointiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 38 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Etelä-Karjalan pk-yritykset ovat ottaneet koko maan pk-yrityksiä harvemmin ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin ja muuta maata useammin käyttöpääomaksi. Useimmiten Etelä-Karjalan pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (76 %) tai Finnverasta (32 %).

Alueen pk-yrityksistä kaksi viidestä tarvitsee kasvun rahoitusta. Koko maassa vastaava osuus on pienempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Etelä-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia pankista (68 %) ja muuta maata useammin Finnverasta (36 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa 17 prosenttia Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Etelä-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Aikasarjoissa olevat luvut ovat vuoden 2001 syksyyn asti koko Kaakkois-Suomen alueen lukuja (Kymenlaakso ja Etelä-Karjala).
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

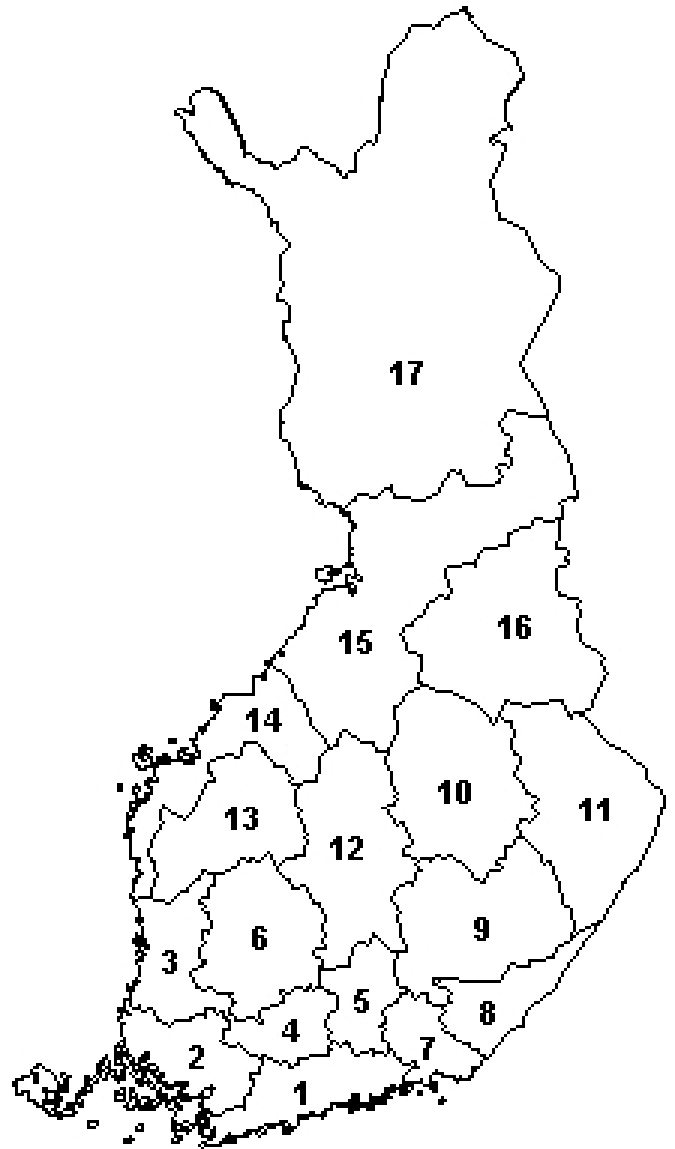
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	ETELÄ-KARJALA	80	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	20	25%
	Rakentaminen (TOL: 45)	20	25%
	Kauppa (TOL: 50-52)	20	25%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	20	25%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	49	61%
	5 - 9 henkilöä	14	18%
	10 - 19 henkilöä	10	13%
	20 - 49 henkilöä	5	6%
	50 + henkilöä	2	3%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	16	20%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	18	23%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	20	25%
	1,50 + milj. euroa	12	15%
	Ei vastausta	14	18%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	3	4%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	38	48%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	24	30%
	Ei kasvutavoitteita	13	16%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	3%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	65	81%
	Kyllä	15	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	56	70%
	1996 - 2000	10	13%
	2001 - 2005	14	18%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	53	66%
	Palkattu toimitusjohtaja	16	20%
	Muut	11	14%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

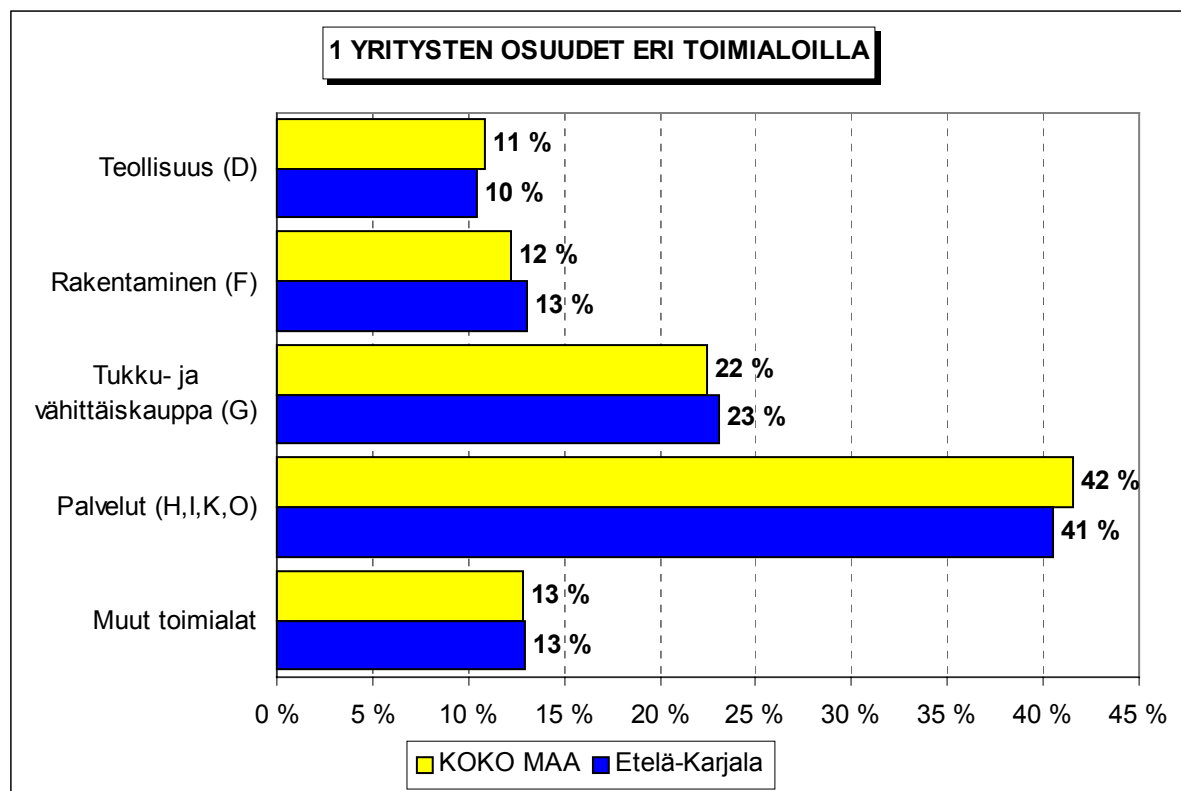

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Etelä-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 5200¹ toimi Etelä-Karjalassa. Etelä-Karjalassa eri toimialoilla toimivien yritysten suhteelliset osuudet lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

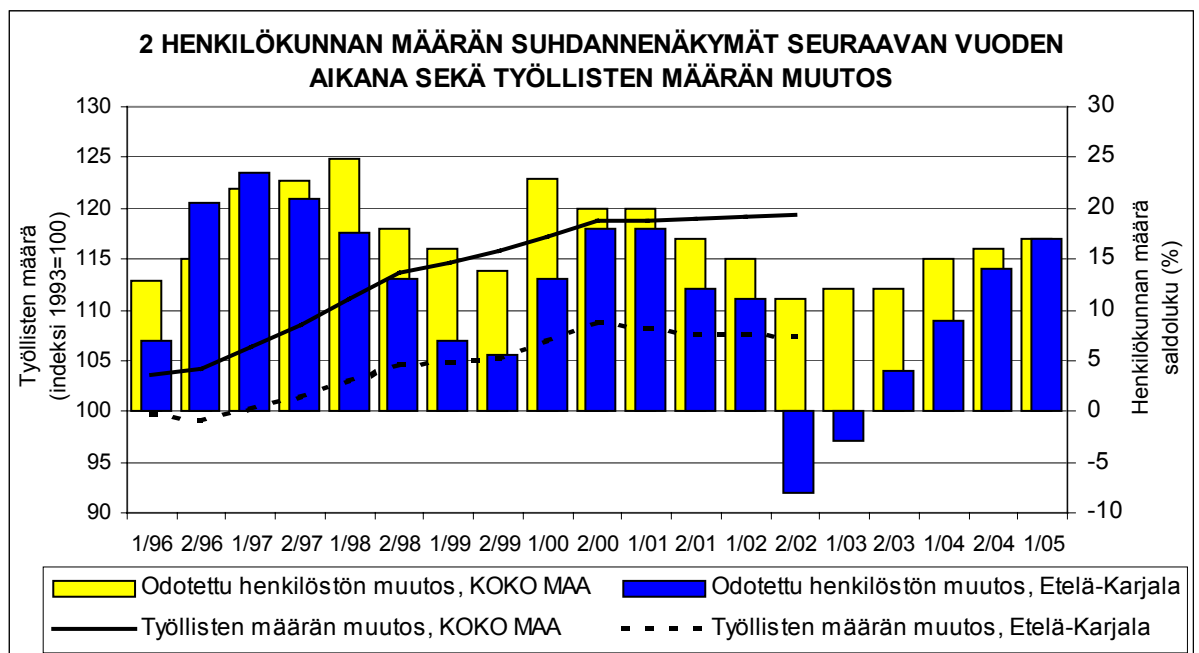
Etelä-Karjalassa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 30100 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Etelä-Karjalassa 9,3 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Etelä-Karjala	21	75	4	17

Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Karjalassa nyt paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +14 %). Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Etelä-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Etelä-Karjalan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

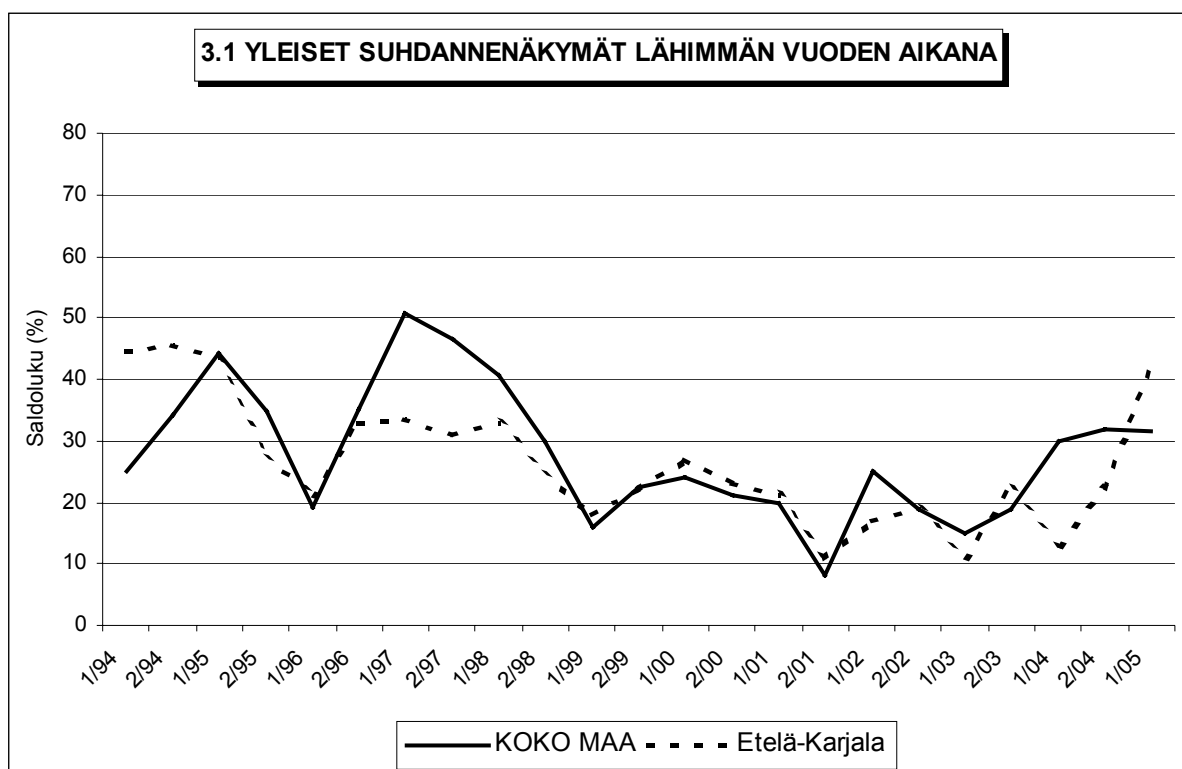
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Etelä-Karjala	48	46	6	42

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Alueella toimivista pk-yrityksistä hieman alle puolet (48 %) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja kuusi prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana paremmat. Koko maassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

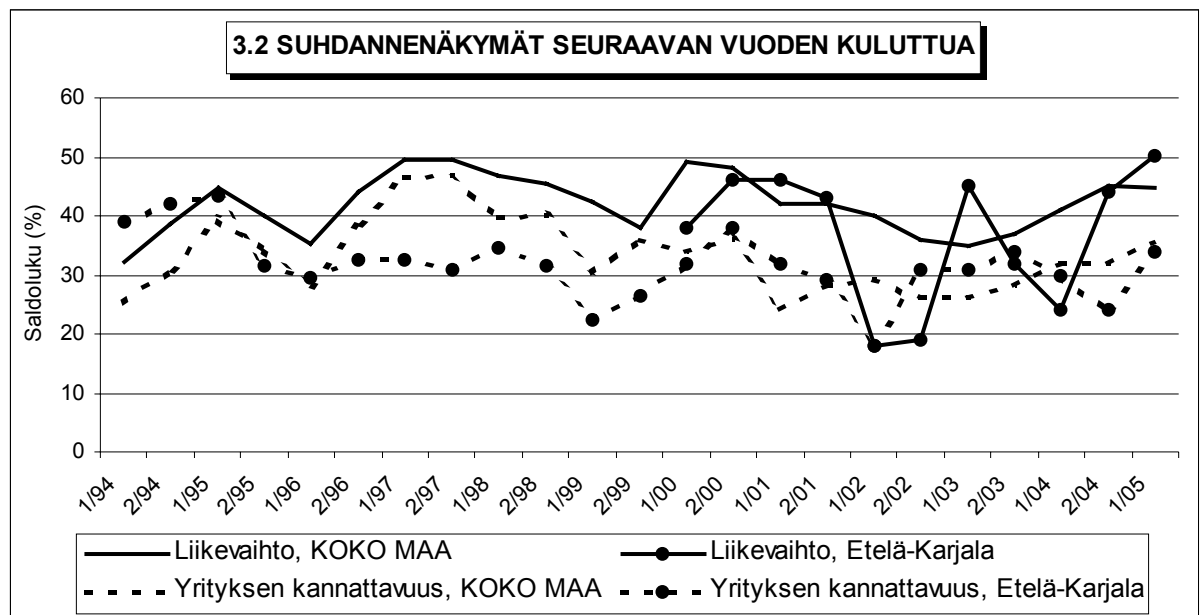
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Etelä-Karjala								
Suurempi	54	22	17	5	10	40	41	35
Yhtä suuri	42	71	81	95	90	49	52	62
Pienempi	4	8	1	0	0	11	7	3
Saldoluku (%)	50	14	16	5	10	29	34	32

Koko maan ja Etelä-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon ja investointien arvon osalta suhdannenäkymät Etelä-Karjalan pk-yritysten keskuudessa ovat paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Tuotekehityspanostusten, viennin arvon ja yrityksen vakavaraisuuden osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat puolestaan heikommät kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Etelä-Karjalassa paremmat kuin syksyllä 2004 ja ovat nyt paremmat kuin koko maassa keskimäärin.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

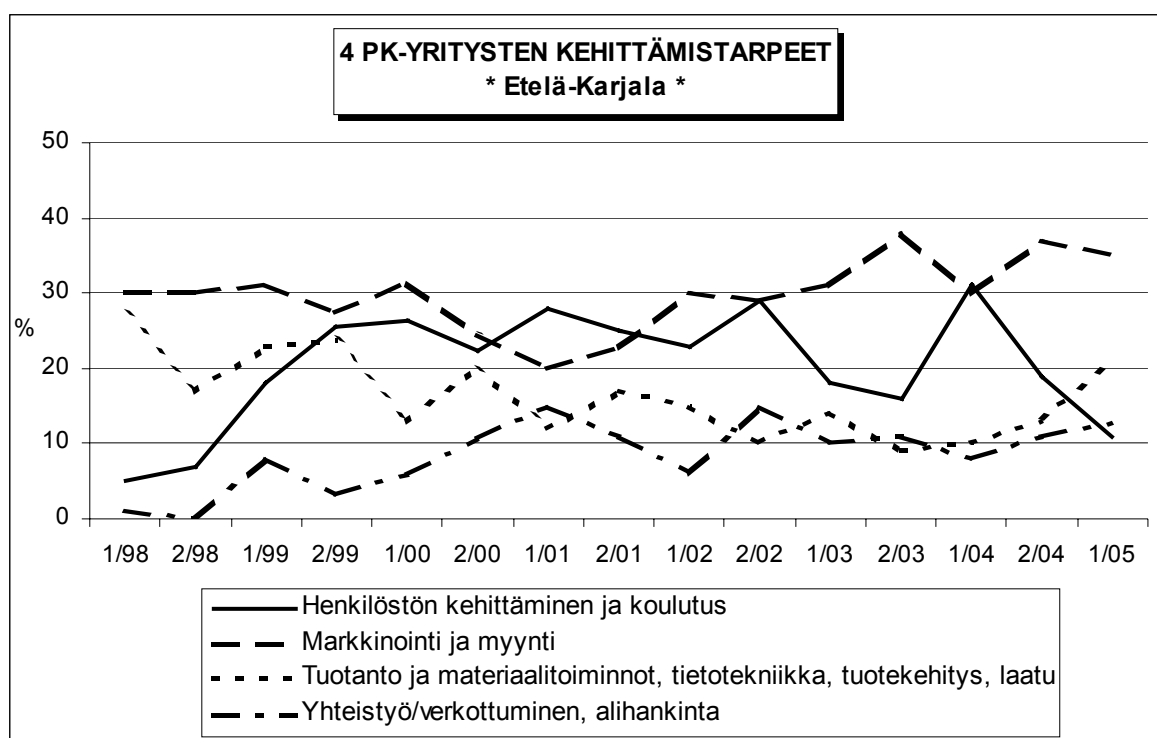
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
Johtaminen	5	7
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	11
Markkinointi ja myynti	36	35
Vienti ja kansainvälistyminen	2	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	3
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	21
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	13
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	7

Etelä-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä sekä tuotannossa, materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa. Alueen pk-yrityksillä on koko maan pk-yrityksiä vähemmän kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja kouluttamisessa. Koko maan pk-yrityksiä enemmän kehittämistarvetta Etelä-Karjalassa on tuotannon, materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun suhteen.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna on henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen kehittämistarve vähentynyt Etelä-Karjalassa. Tuotannon, materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve on puolestaan lisääntynyt edellisestä kyselystä.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

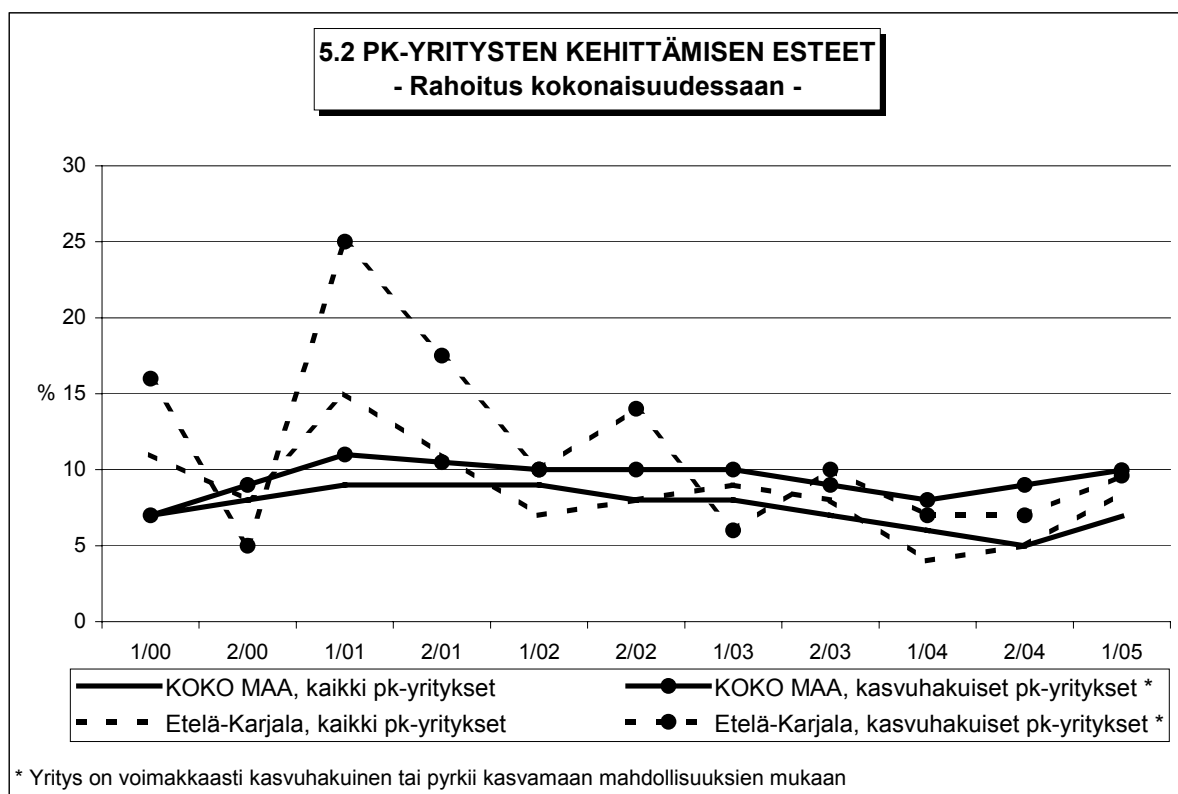
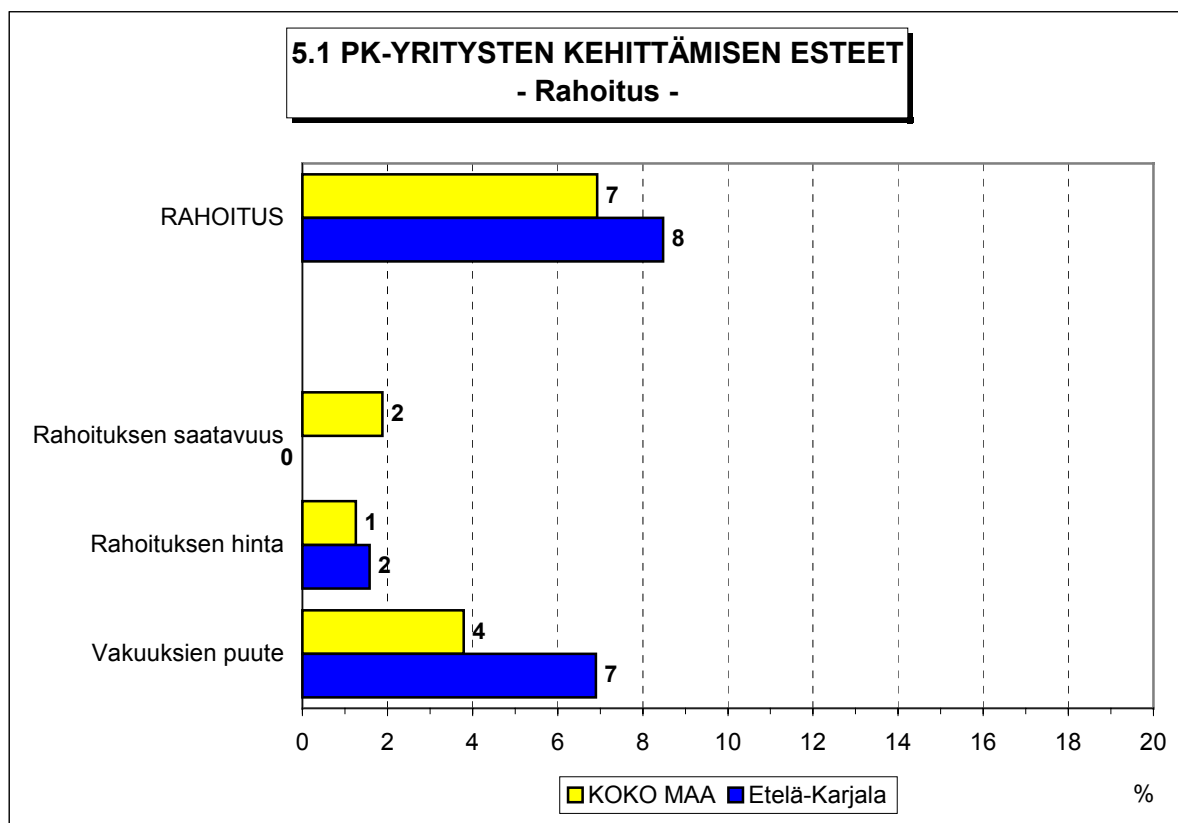
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Etelä-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	3
byrokratia	3	1
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	1
KUSTANNUSTASO	10	9
verotus	2	2
palkkataso	2	0
työn sivukulut	4	5
muut tuotantokustannukset	2	3
KILPAILUTILANNE	27	30
kireä kilpailutilanne	19	13
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	4
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	3
markkinoita vääristävät tuet	1	3
harmaa talous, konkurssit jne.	2	4
kysynnän riittämättömyys	2	2
RAHOITUS	7	8
rahoituksen saatavuus	2	0
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	7
RESURSSITEKIJÄT	16	14
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	8
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	0
toimitilat	2	0
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	6
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	15
MUUT TEKIJÄT	7	7
EI OSAA SANOA	10	13

Etelä-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne, yleinen suhdanne-/maailmantilanne ja resurssitekijät. Alueen pk-yritykset eivät pidä kilpailutilanteeseen liittyvistä tekijöistä kireää kilpailutilannetta niin suurena kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 8 prosentilla Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on pahimpana esteenä 7 prosentille ja rahoituksen hinta 2 prosentille alueen pk-yrityksistä. Yksikään alueen pk-yritys ei koe rahoituksen saatavuutta kehittämisen esteenä. Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan lähes yhtä suuri kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Myös Etelä-Karjalassa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta lähes yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

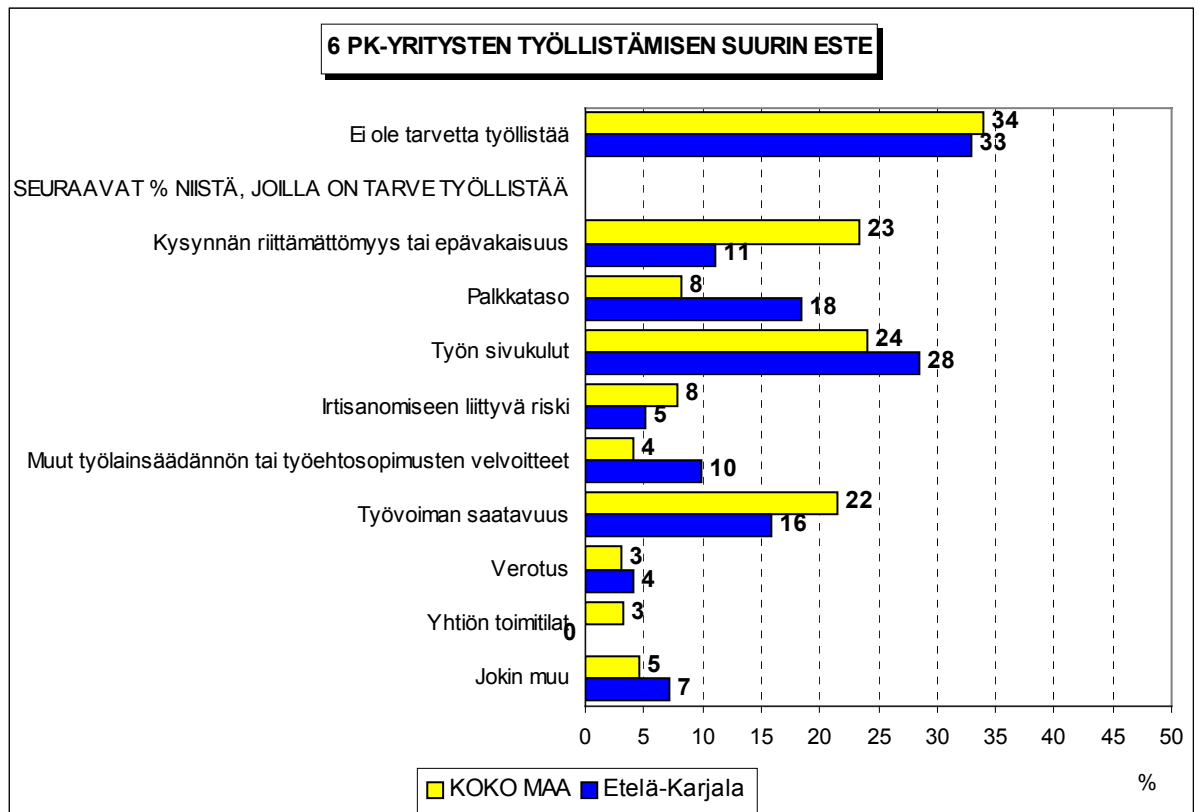
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
Ei ole tarvetta työllistää	34	33
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	11
Palkkataso	8	18
Työn sivukulut	24	28
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	5
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	10
Työvoiman saatavuus	22	16
Verotus	3	4
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	0
Jokin muu	5	7

Etelä-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurin este on työn sivukulut. Muita tärkeitä työllistämisen esteitä ovat palkkataso sekä työvoiman saatavuus. Muualla maassa pk-yritykset pitävät kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta ja työvoiman saatavuutta suurimpina työllistämisen esteinä kuin Etelä-Karjalan pk-yritykset. Alueen yritykset sen sijaan kokevat palkkatason ja työn sivukulut muun maan pk-yrityksiä suurempina työllistämisen esteinä. Joka kolmannella Etelä-Karjalassa ja koko maassa toimivalla pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

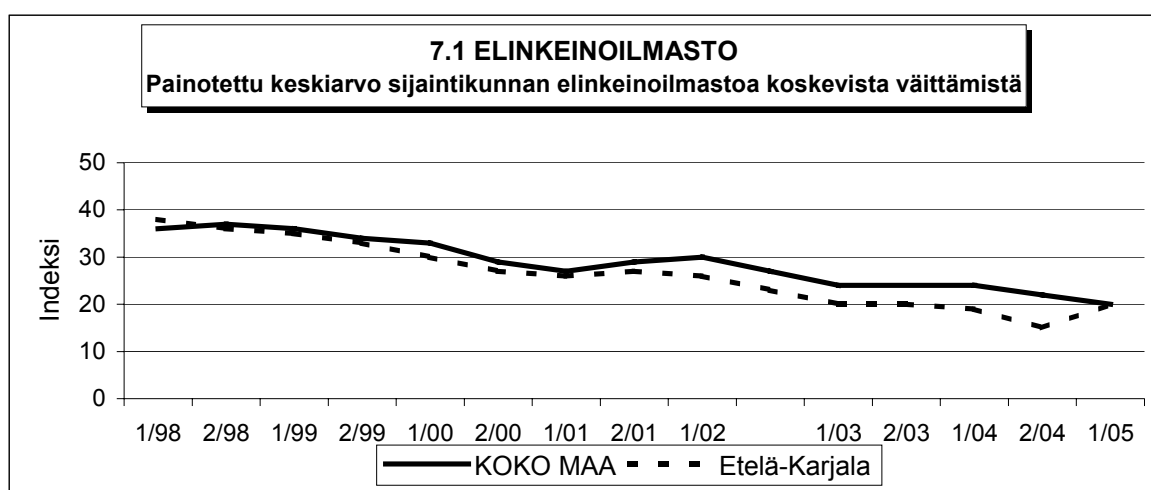

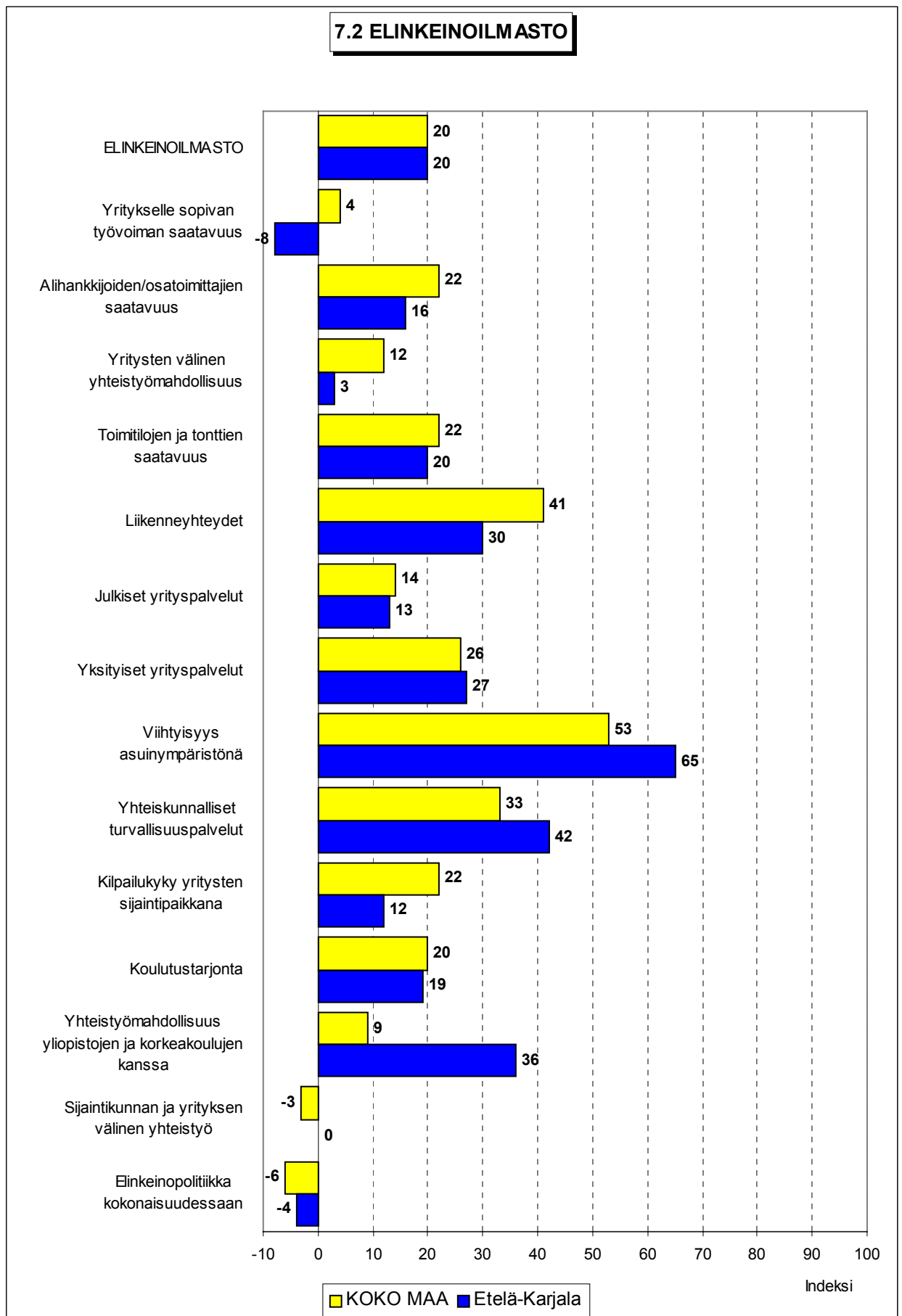
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Etelä-Karjala
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-8
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	16
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	3
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	20
Liikenneyhteydet	41	30
Julkiset yrityspalvelut	14	13
Yksityiset yrityspalvelut	26	27
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	65
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	42
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	12
Koulutustarjonta	20	19
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	36
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	0
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-4
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	20

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Etelä-Karjalassa yhtä tyytyväisiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueella toimivat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin sekä yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Tyytymättömiä Etelä-Karjalassa toimivat pk-yritykset ovat yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen sekä alueen elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa sekä yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin. Koko maata tyytymättömiä alueella ollaan alueen kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkakuntana, liikenneyhteyksiin ja yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Kokonaisuutena elinkeinoilmastoon ollaan Etelä-Karjalassa tyytyväisempiä kuin syksyllä 2004 ja nyt tyytyväisyys on lähellä kevään 2004 tilannetta.

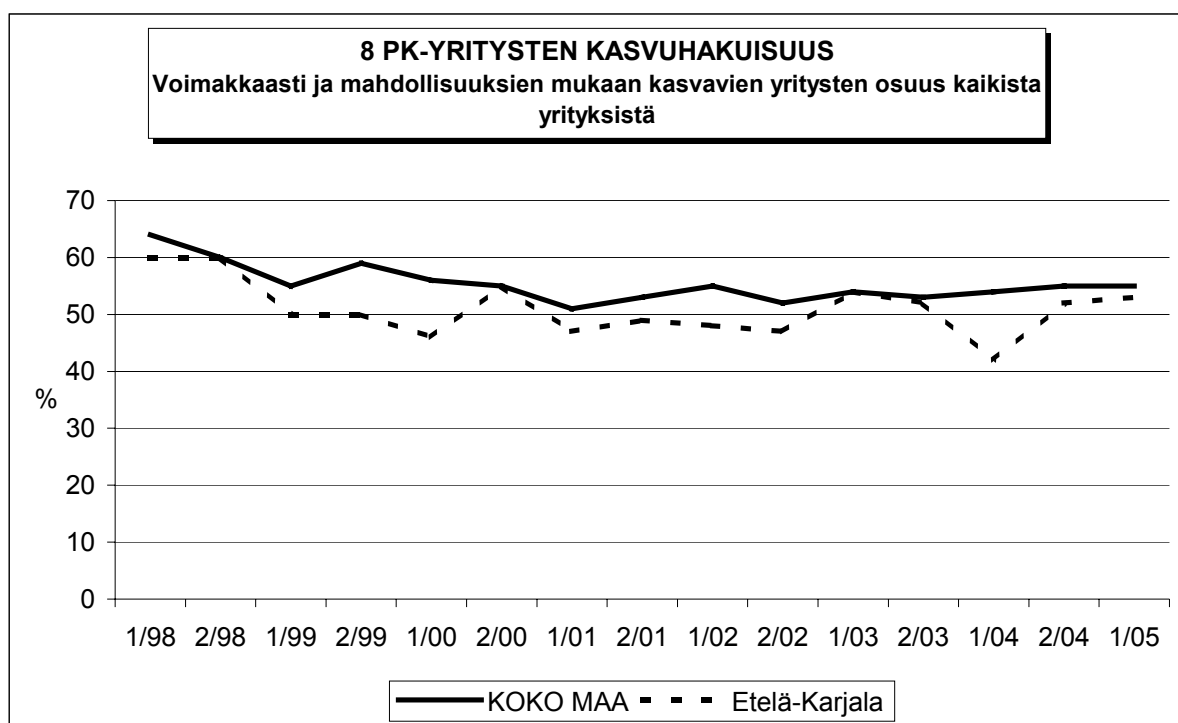
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	3
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	50
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	31
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	13
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	2

Etelä-Karjalassa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoiti kaksi prosenttia Etelä-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Etelä-Karjalassa yhteensä 53 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on lähes yhtä suuri, 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Etelä-Karjalassa lähes yhtä suuri kuin syksyllä 2004.

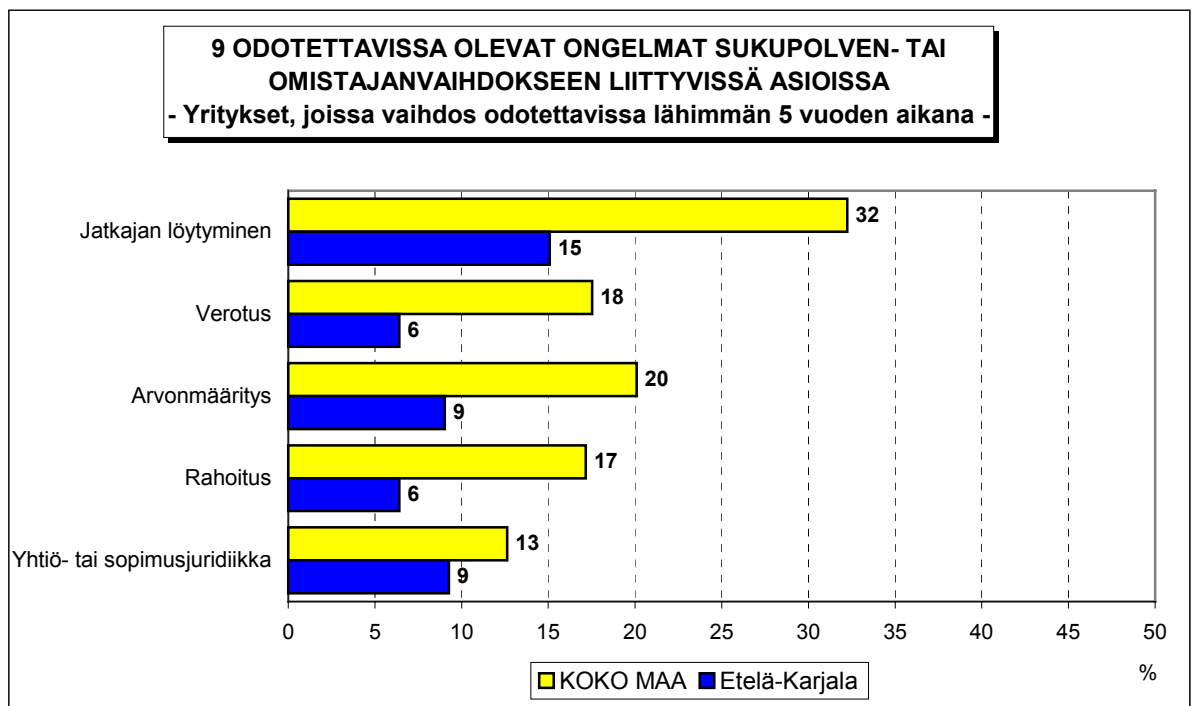
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	83
Kyllä	14	17
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	71
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	10
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	13
Ei osaa sanoa	9	6

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana noin joka kuudennessa Etelä-Karjalassa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka kuudennessa pk-yrityksessä. Etelä-Karjalassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähes joka neljännessä (23 %) pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä, arvonmäärityksessä ja verotuksessa. Etelä-Karjalassa pk-yritykset odottavat, että sukupolvenvaihdoksiin liittyvissä asioissa on vähemmän ongelmia kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin.

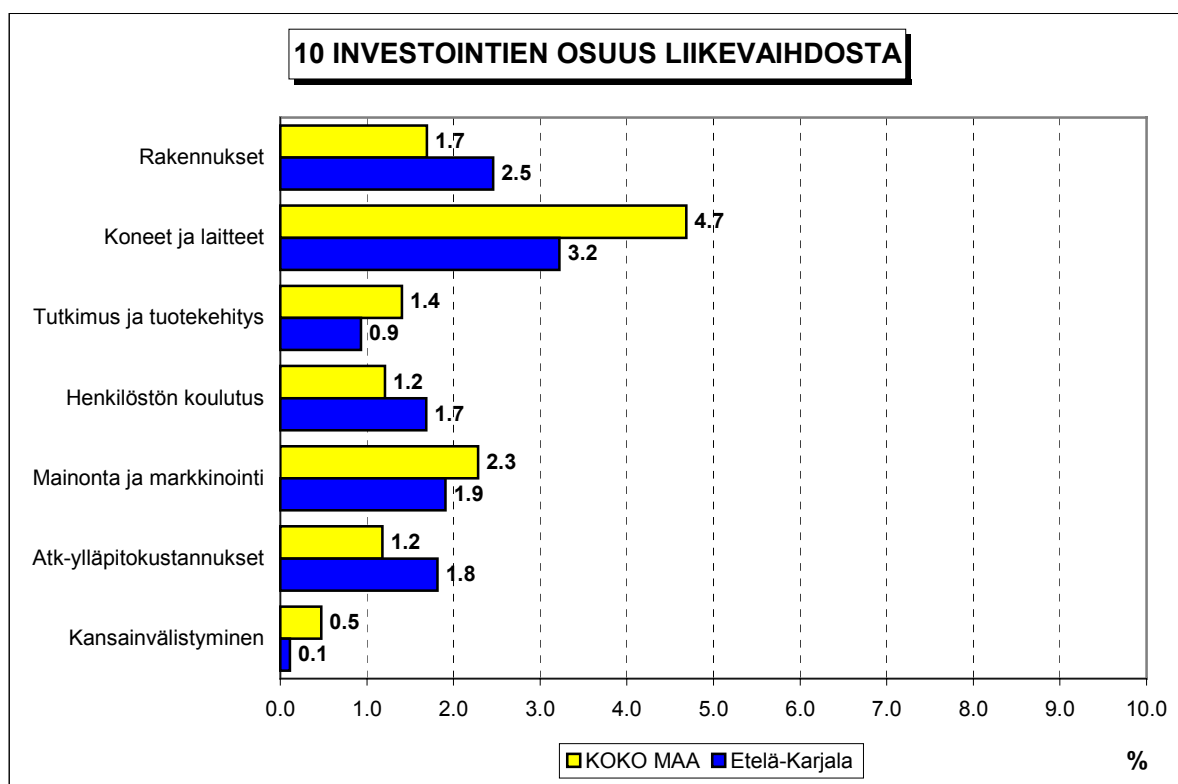

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
Rakennukset	1.7	2.5
Koneet ja laitteet	4.7	3.2
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	0.9
Henkilöstön koulutus	1.2	1.7
Mainonta ja markkinointi	2.3	1.9
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	1.8
Kansainvälistyminen	0.5	0.1
YHTEENSÄ	13.0	12.1

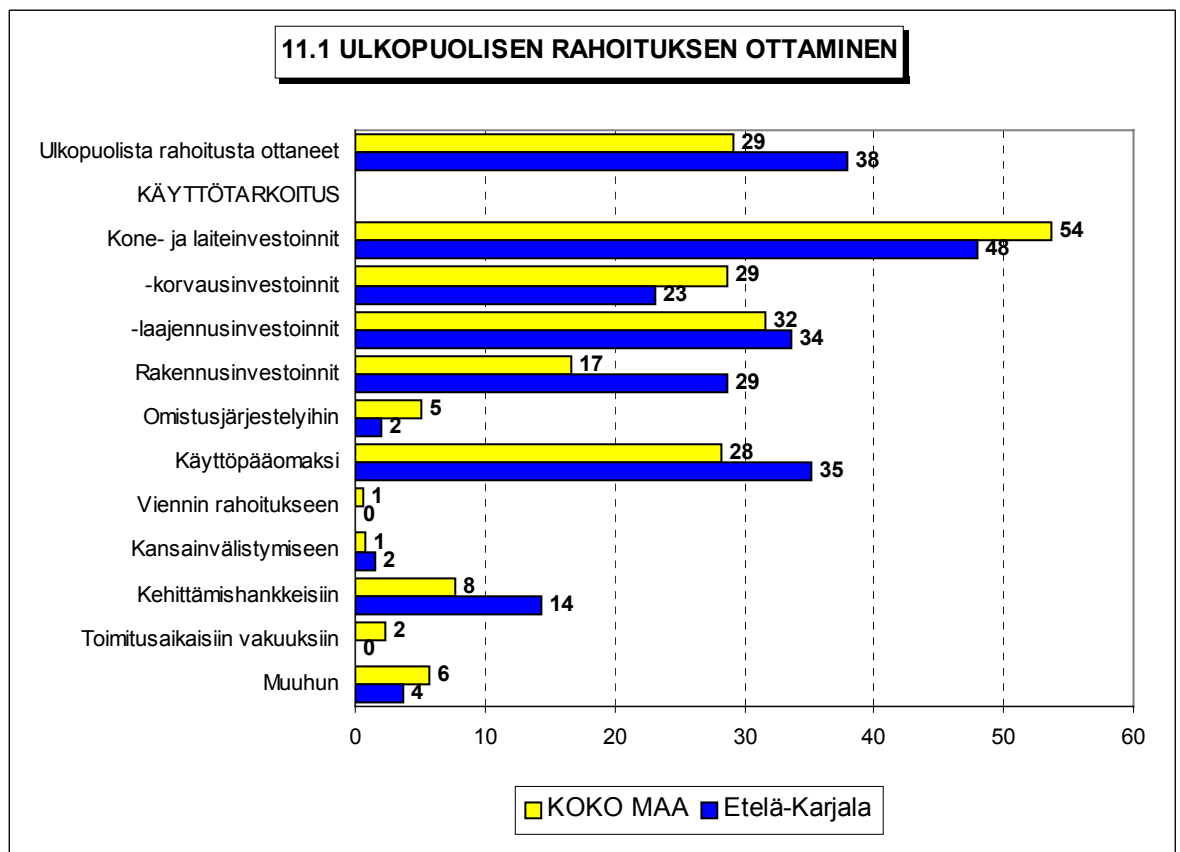
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia ja Etelä-Karjalan pk-yritykset 12,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin sekä rakennuksiin. Koko maan pk-yritysten investointeihin verrattuna alueen yritykset aikovat investoida enemmän rakennuksiin, atk-ylläpitokustannuksiin sekä henkilöstön koulutukseen. Muualla maassa aiotaan investoida Etelä-Karjalan pk-yrityksiä enemmän koneisiin ja laitteisiin, mainontaan ja markkinointiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

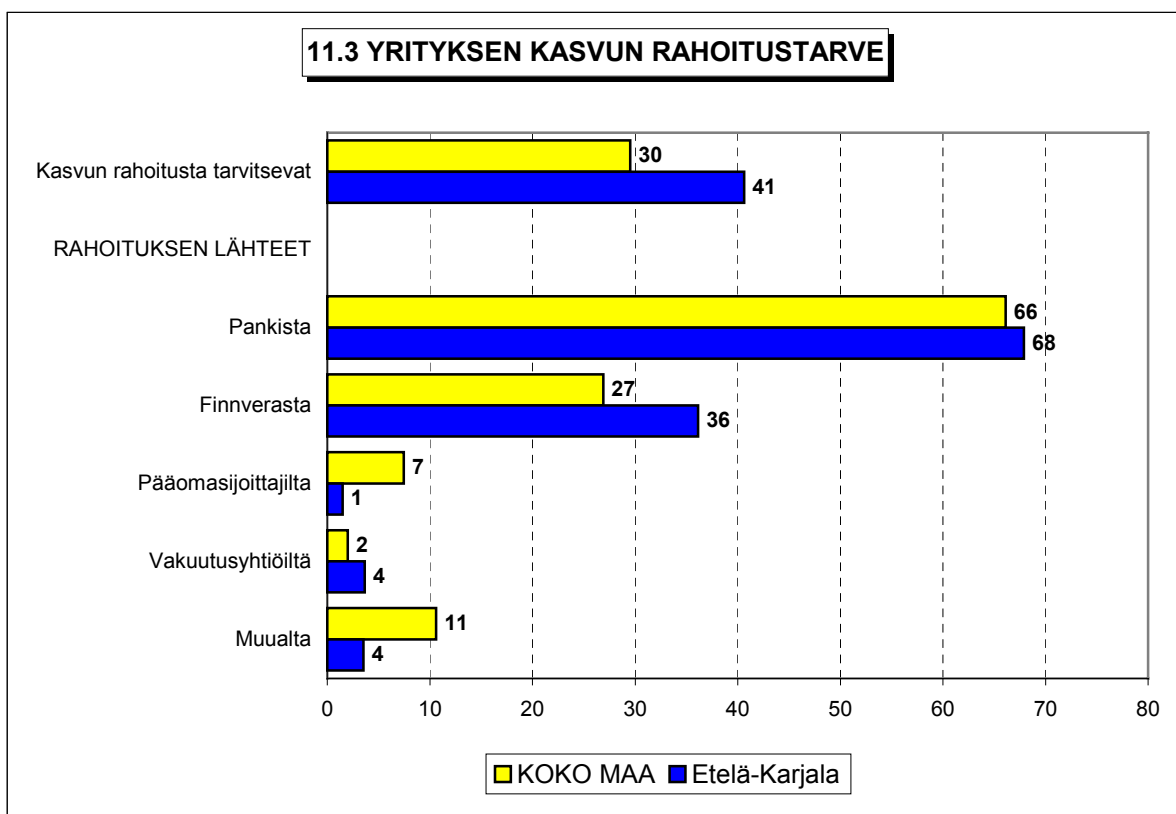
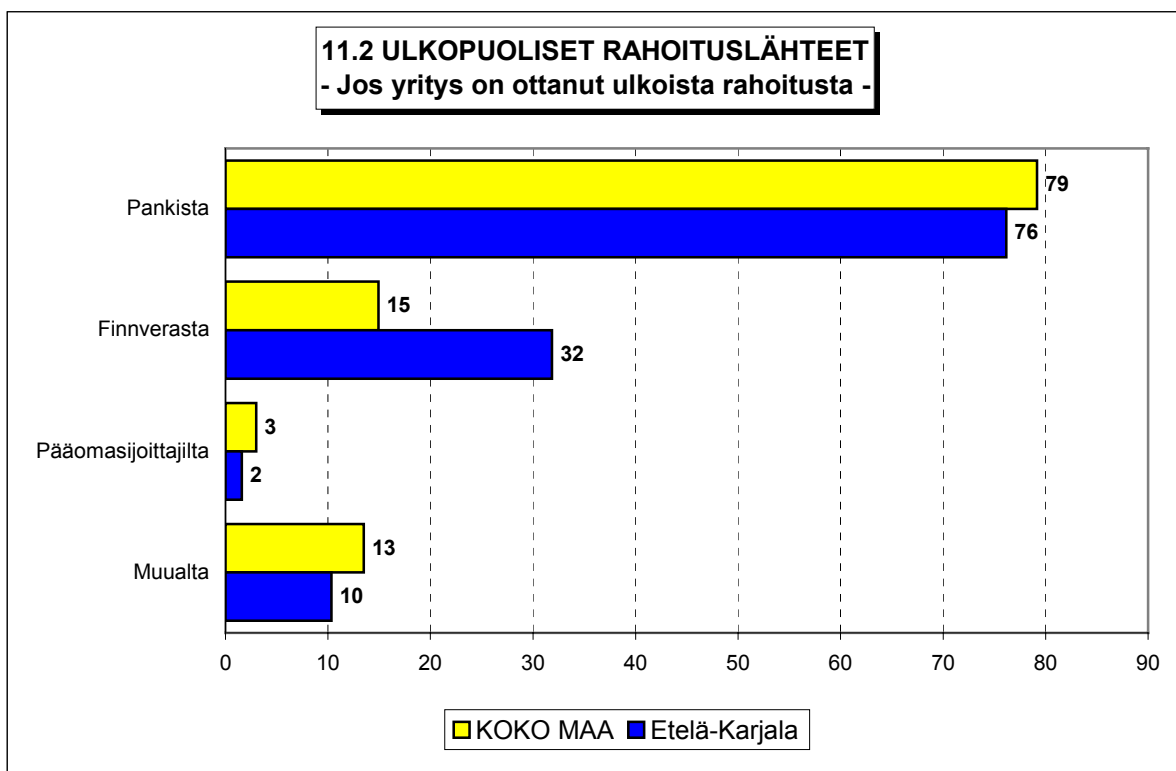

11 Pk-yritysten rahoitus

Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 38 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Etelä-Karjalan pk-yritykset ovat ottaneet koko maan pk-yrityksiä harvemmin ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin ja muuta maata useammin käyttöpääomaksi. Useimmiten Etelä-Karjalan pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (76 %) tai Finnverasta (32 %).

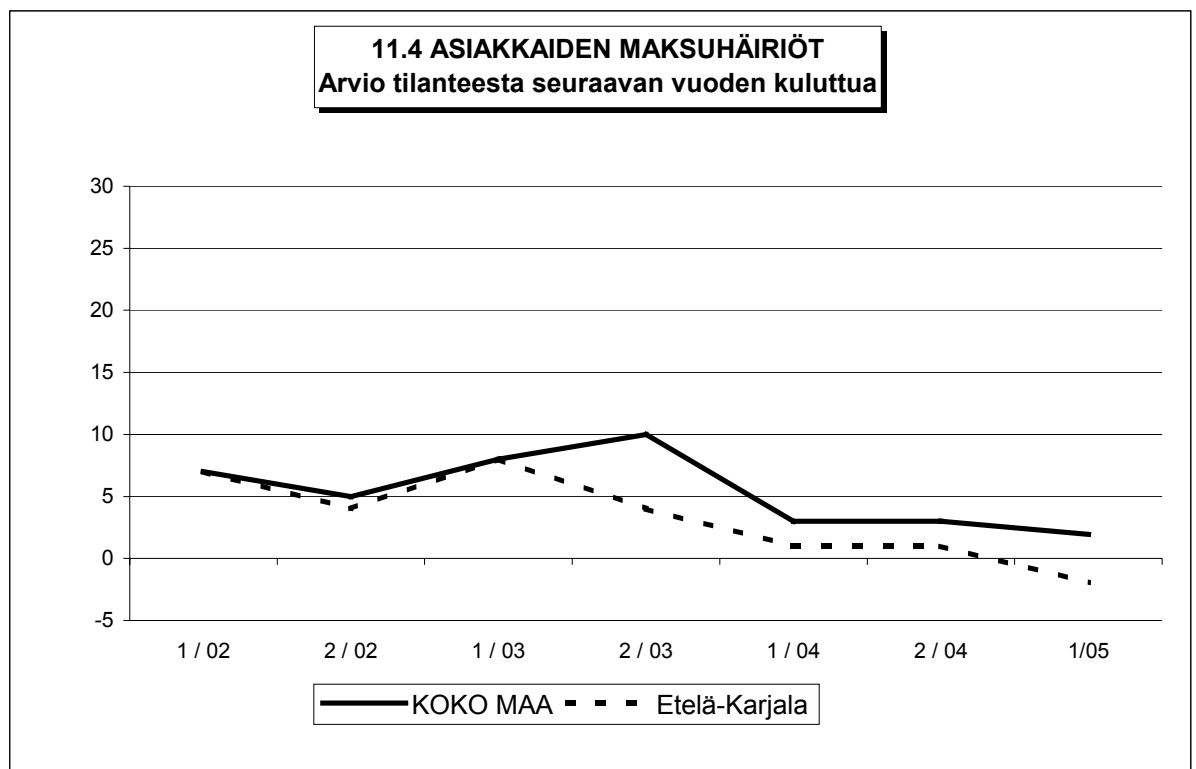
Alueen pk-yrityksistä kaksi viidestä tarvitsee kasvun rahoitusta. Koko maassa vastaava osuus on pienempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Etelä-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia pankista (68 %) ja muuta maata useammin Finnverasta (36 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa 17 prosenttia Etelä-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä.

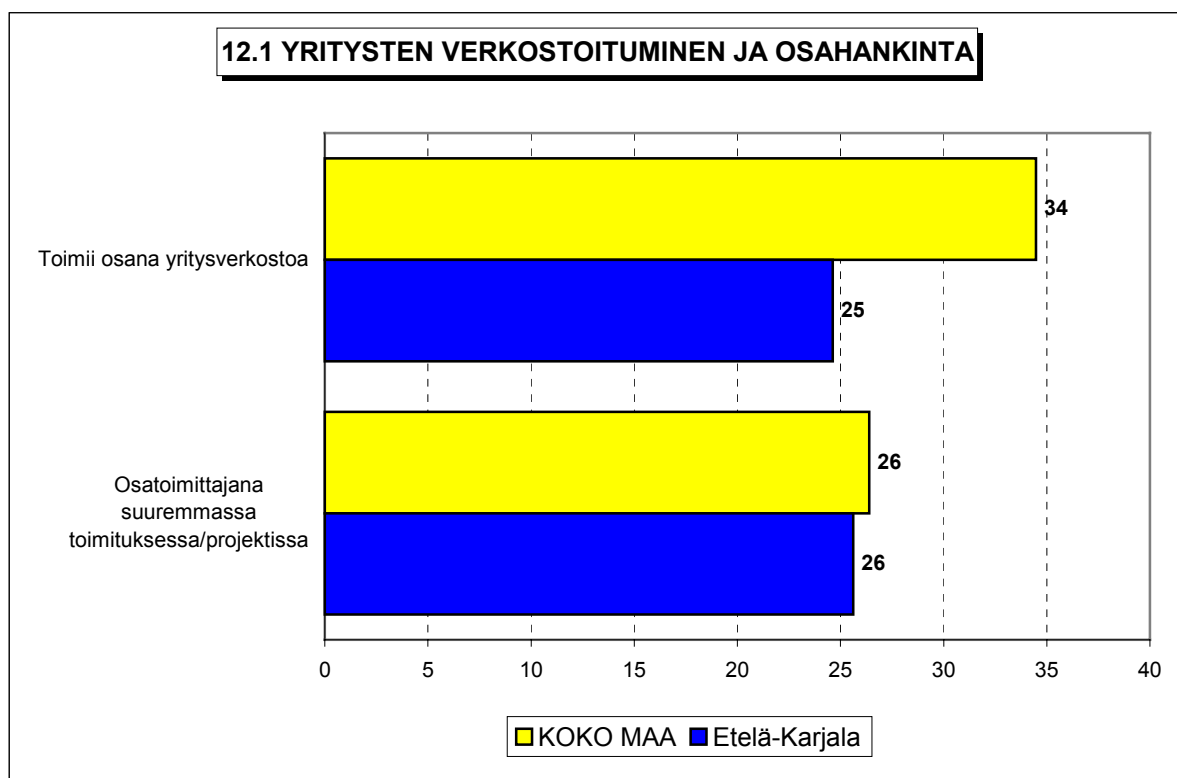
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Etelä-Karjala %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	71
Kyllä	20	17
Ei osaa sanoa	6	12

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Etelä-Karjalassa pk-yrityksistä joka neljäs toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Alueen pk-yrityksistä lähes joka neljäs (26 %) toimii osatoimittajana jossain suuremmassa toimituksessa tai projektissa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset kuuluvat muun maan pk-yrityksiä harvemmin yritysverkostoihin. Osatoimittajana toimiminen suuremmissa projekteissa tai toimituksissa on sen sijaan alueen pk-yritysten keskuudessa yhtä yleistä kuin koko maassa keskimäärin.

Pääkonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailla

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -
Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

Satakunnan Yrittäjät ry
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi